

Jacob (Jaap) van Ham.

8 maart 1889 – 9 april 1976.

Mijn opa.

Op 8 maart 1889 kregen Teunis van Ham en Pietje v.Ham v.d.Merwe aan de Wieldrechtse Zeedijk te Dubbeldam weer een zoon. Hij kreeg de naam Jacob, roepnaam Jaap. Het was een broertje voor Piet, Neel, Lijn en Adriana. Later kwamen hier nog bij Arie, Adrianus en Jan.

Als kleine jongen zat hij al in de grienden. Liever aan de waterkant dan op school. Als jongen van zestien jaar ging hij al met een jachtgeweer op pad om wild te schieten. De Dordtse Biesbosch was toen nog niet ingepolderd maar hij kende ieder slootje, hegje en paadje al.

De eerste herenjager die het gebied pachtte was de heer Krafft uit Dordrecht. Een gebied van een paar duizend hectare. Deze heer Krafft vroeg aan Jaap van Ham omhem eens een keer te helpen bij de jacht en dat was de basis voor zijn verdere levenswandel.

Op 18 mei 1911 trouwde hij met Eva van Rees, geboren 27 mei 1888. Dochter van Tobias van Rees en Cornelia v.d.Wel (overleden op 13 februari 1939 op 77 jarige leeftijd). Op 15 april 1893 werd Eva van Rees ingeënt tegen Koepokken. Jacob en Eva kregen drie kinderen: Teunis, Cornelia en Tobias.

Op een gegeven moment had Teunis van Ham, als 66 jarige, vijf zoons in het leger. Aangezien hij geen pensioen had waren er toen ook geen inkomsten van kostwinners. Als vergoeding kreeg hij 8-10 gulden voor allen tezamen. Het is mij niet bekend over wat voor een periode dit uitgekeerd werd. Wekelijks kwam de gemeentelijke veldwachter het geld brengen. In 1915 hadden alle broers een keer tegelijk een dag verlof. Er is toen een foto gemaakt met een eigen toestel van Adrianus.

Op 26 augustus 1916 werd Jaap van Ham benoemd tot jachtopziener van het Eiland van Dordt. Ook werd hij aangesteld als onbezoldigd rijksveldwachter, later werd dit ambtenaar van het Korps Rijkspolitie, aangesteld door de minister en bezoldigd door particulieren.. Het toezicht beperkte zich toen nog tot de waterjacht.

Op 1 september 1926 werd de inpoldering van De Dordtse Biesbosch voltooid.

Op 22 juli 1928 overleed vader Teunis van Ham op 85 jarige leeftijd. Zijn vrouw is 89 jaar geworden.

In 1930 kwam als herenjager de heer Lebrett erbij en werd voor mijn opa en oma het eerste huis in de Biesbosch gebouwd. Achter de Viersprong. Het huis kreeg de naam Jacht- en Vischlust. Adres G 70, Biesbosch, Dubbeldam Later werd dit Noorder Elsweg 4.

Op 1 mei 1933 werd de eerste boerderij, met als naam De Eersteling, in De Biesbosch in bedrijf gesteld. Hierna kwamen De Griendheuvel, eigenaar was W.P. den Hoed, De Biesbosch Hoeve, De Peppel, De Midden Hoeve, 't Kerkje, De Springerhoeve, De Gheenemans Hoeve en nog vele andere. E.e.a. werd vermeld in de krant van 29 augustus 1956. 30 Jaar na de inpoldering. Bij de eerste boerderij werd boven de schouw een rijmpje aangebracht, gemaakt door de heer Vis:

't Is nu veel vetter klei
dan voor de vloed hier lei
Gods goedertierenheid
deed op zijn wijz` en tijd
wat 't water had genomen
veel schooner wederkomen.

Ook vestigde zich al spoedig een smidse aan de Van Elzelingenweg. Ook hier prijkte op de gevel een gedichtje:

Hier woelde 't water sterk
Nu is het een smederij.
De landman geev' mij werk
Tot baat van hem en mij

Doordat mijn opa en oma de eerste bewoners waren van De Biesbosch leerden zij de andere nieuwe bewoners stap voor stap kennen.

Op 31 mei 1933 behaalde Jacob van Ham zijn EHBO diploma. Later werd dit uiteraard diverse keren verlengd

In de oorlog van 1940-1945 gaf Jaap van Ham vele onderduikers een schuilplaats rondom zijn woning. Iedere dag kwam de bakker zakken brood bij de familie brengen. Deze bakker wist natuurlijk ook wel dat dit niet alleen voor het gezinnetje was..

Zoon Tobias, in verzetskringen was hij bekend onder de naam Willy, voer regelmatig met een kano naar de Brabantse overkant voor het brengen van onderduikers en berichten. Op 19 oktober 1945 is hij vertrokken naar Indie.

Opmerkelijk is nog dat van alle broers alleen Arie het eiland heeft verlaten. Hij diende bij het 3^e regiment rode huzaren in Den Haag en werd oppasser bij o.a. baron Schimmelpenninck en bij de graaf Van Limburg Styrum.. Hij trouwde op 22 mei 1919 met Eva in 't Veld, een nicht van mijn oma. Hij overleed op 30 maart 1968 op 76 jarige leeftijd in Arkel en zij op 24 augustus 1986 op 96 jarige leeftijd in Gorinchem..

Op 30 november 1948 is hij gehuldigd voor zijn 25 jarig jubileum als jachtopzichter op 26 augustus 1941. Hij heeft toen een Brevet en een medaille gekregen.

Toen de herenjagers Lebrett in 1947 en Krafft in 1949 overleden, kwam Jacob van Ham in 1950 in dienst van De Vereniging De Biesbosch. De secretaris van deze vereniging was de heer Joh.A.Vis.

In 1953 voorzag mijn opa 's nachts een dijk doorbraak. Door direct iedereen te alarmeren was de hele veestapel al naar Dubbeldam gebracht voordat het water de polder binnen stroomde.

Op 26 augustus 1956 werd zijn 40 jarig jubileum als jachtopziener gevierd.

Het was zijn taak de wildstand op een bepaald niveau te houden. Dit had tot gevolg dat bij strenge winters het wild verzorgd moest worden. Voor de hazen, fazanten en het waterwild werden door hem dan voederplaatsen aangelegd. Bij de Torenplaat werden wel duizend ganzen van voer voorzien. In 1960 werd er een Vogel Voederfonds voor De Biesbosch opgericht. Secretaris was mevrouw E.A.F.A. van Twist – Harshagen, Noordhovenweg 12 te Dodrecht.

Op 18 mei 1961 vierden mijn groot-ouders hun gouden bruiloft in de Biesbosch. Mijn opa was toen 72 jaar. Zijn broers en zusters waren hierbij allemaal aanwezig. De jongste broer, Jan, kreeg in dat jaar, als laatste van de familie ook AOW.

Op 73 jarige leeftijd ging mijn opa nog regelmatig op zijn Solex met jachtgeweer de polder in, maar op 1 mei 1962 heeft hij zijn functie als jachtopziener neergelegd. Door de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging is hier in Restaurant Ter Merwe te Dordrecht afscheid van hem genomen en kreeg hij een oorkonde.

In het hart van De Biesbosch, het huis van mijn opa en oma, hing aan een gebloemd behangen muur een grote glazen bak, waarin een levens grote snoek van ca. 20 pond, die de bezoeker met grote glazen ogen aanstaarde. In een andere hoek van de mooie kamer stond een prachtige opgezette fazant, in 1935 geschoten, te pronken. Beide pronkstukken zijn nu nog in goede staat en in familie bezit.

Naast zijn stoel bij de kolen kachel stonden zijn jachtgeweren en een karabijn. De karabijn was een cadeau van de Amerikanen en hier hoorde een brief bij van Eisenhower. Het verhaal wat hierbij hoorde is nooit verteld en het is mij nu nog niet bekend.

Al snel zijn mijn opa en oma verhuist naar de bewoonde wereld. De Stevensweg in Dubbeldam. Mijn oma overleed hier op 26 april 1967 op 79 jarige leeftijd. Mijn opa is op 9 april 1976 overleden in een verzorgingshuis te Dordrecht op 87 jarige leeftijd.

Hun jongste zoon Tobias overleed in Dordrecht op 18 september 1965 op 45 jarige leeftijd . Dochter Cor(nelia) is op 4 april 1970 op 53 jarige leeftijd overleden en de oudste zoon Teunis overleed op dezelfde datum als zijn vader, 9 april 1990 op 78 jarige leeftijd.

Veel van bovenstaande gegevens zijn van originele documenten, maar ook heel veel uit plaatselijke kranten, aangezien mijn opa vele malen geïnterviewd is. Veel bewaarde krantenknipsels bewijzen dit.

De Biesbosch was voor mij altijd een (vakantie) park. Alle schoolvakanties bracht ik bij mijn opa en oma door. Ik kon er vissen en varen en in het najaar ging ik met drijfjachten mee. In de winter voederplaatsen voorzien van voer. Lopend door de grienden naar de eendenkooi of via het Zand naar de Prinsenheuvel waar een nicht van oma woonde, tante Jannigje en ome Jaap Kooiman. Altijd in de rust van de natuur, want na de Viersprong was het verboden gebied voor buitenstaanders. Er mocht daar niemand komen. 's Avonds altijd lekker bout eten uit de wekpotten of in roomboter gestoofde of gebakken paling. En warme zelfgemaakte pudding na. Men had altijd volle melk en roomboter. Zo van de boer. Wat was het leven daar toch goed. Bedankt opa en oma.

Kleinzoon Jaap de Klerk
Zoon van Cornelia van Ham.
Januari 2004.